

Megjelenik a Társalkodóval együtt minden héten kétszer: t. i. vasárnap és esütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő 's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner - Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy más külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi es. főpostahivatal úján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny fölvetetik 's pontosan közöltetik.

Közelgetvén a 2ik félév 's elmúlván a medárdnapi pesti sokadalom, sietünk t. Olvasóinkat lapjaink további megrendelésire figyelmeztetni. Mind a 'Jelenkor' mind 'Társalkodó' külseje az eddigi marad 's hogy belső érdekeket lehetőségig emelhessek, valamint megyehatósági gyors és pontos tudósításokról gondoskodtunk, úgy az iránt is czélszerűleg intézkedtünk, hogy beállott 'országgyűlésünkről' hiteles és lehetőségig terjedelmes híreket minél gyorsabban közölhesünk. Ez okból szükségesnek láttuk egyszersmind, hogy lapjainkból júliustól hetenkint, az eddigi 3 iv helyett, rendszeren 'négy' ivet adandunk, mihez képest az előfizetési árt egyenlővé tesszük hazánk többi politikai lapjaival. F. évi július 1sejétől tehát a 'Jelenkor' és 'Társalkodó' előfizetési díja 'félévré' postán 's helyben boríték alatt 'hat' forint, Budapesten boríték nélkül 's házhoz küldve 'öt' forint pengőben; a 'Társalkodó' magáé borítékosan 3 fr. borítékalanul 2 fr. A megrendelést lehelőleg gyorsítottatni kérvük, hogy a nyomtatandó példányok számához kívántatókról jó előre intézkedhesünk.

A 'Jelenkor' és 'Társalkodó'
szerkesztősége.

FOGLALAT Magyarország és Erdély: (kinevezés; Törvénykezés IV; országgyűlési közlemények; budapesti napló; napi események, irodalmi újdonságok, magyar játékszíni krónika; nemzeti színház, iparegyesület; Borsod megye; népnevelési ügy, a kir. előadásokra hányilatkozatindítványoztatik; Toron a vármegye czáfolat a tisztújítás és követválasztás eseményeire nézve; Hont megye; vitakozás a kir. előadások fölött, 's pót ekutasítások; Zemplén megye; követi tudósítások körüli vitakozások 's némely pótlékutasítási pontok; 's a t.)

Szerbia (Sándor hg, Lieven és Rifaat Belgradban)
Amerika (mexicói és yukatanai hírek.)
Spanyolország (Barcelonaiban nagy ingerültség uralkodik; Sabadellben junta alakult; választási biztosság Espartoro ellen.)
Anglia (O'Connell rövid életvázlata 's növekedő munkássága)
Schweicz (a hontalanok ügye)
Külföldi elegy híre.
Ertesítő.

Magyarország és Erdély

Ücs. 's ap. kir. fels. f. évi jun. 3iki legf. határozatában Mecséry Károly b. csehországi számfölötti korm. széki titoknokot königrázi kerületi kapitánnyá legk. kinevezni méltóztatott. —

Törvénykezés.

IV.

Szólottunk a törvény egyszerűsítéséről 's a bírósági szerkezet-módosításról, mellyek nézetünk szerint a törvénykezés javításának mulhatlan föltételei; hátra van, hogy az ügyrend (procedura) felől értekezzünk, melly jelen alakjában a törvénykezést föltötte hosszítja, 's ennelfogvást az igazságszolgáltatás főkéllékével, miszerint annak gyorsnak kell lennie, összeütközik.

Ügyrendünk hosszasságának két főoka van. Egyik a pörözim (institutum)'s egyéb kifogások, meg törvényes orvoslatok (remedium juridicum); második az irásosság.

Pörözim! O sujtásosság, sujtásosság, te cifra átka hazánknak! — A frank 's angol sőt még a német is, többnyire csak egyszer czimez, ezután vous-ját, you-ját, és Sie-jét használja: mig mi a legegyszerűbb magánybeszédekben is minduntalan egy nagysádon, ténsoron 'sat. 'sat. botlunk meg, 's beszédünkbe, és ez által gyakran egész magunkviseletébe, egy részről olly feiz, más részről olly pöf hozatik be, mintha 2d. Fülöp spanyol udvaránál élnénk. És ha még is itt megállapodnánk, ha csak magányviszonyainkat tennők pöfczifrán unalmasokká! De a sujtásosságot átvisszük közintézetinkbe, nem rendül, hanem gátul és nemesak untató, fárasztó, de egyszersmind káros idővesztésül. Így, hogy tárgyunknál maradjunk: a pöröknek is czimeket adánk, és ez utóbbiaknak olly erőt tulajdonítánk, miszerint a legigazabb ügy is leszállítatik, és pedig sokszor, miután évekig folyt már a vita, ha a czimet nem találtuk el. — Haszámtéti czimmal kell vala keresnem azt mivel más adósom, és adóssági czimmal keresem: ügyem leszállítatik, mintha ez nem volna kérdés: vajjon az idézett tartozik é valósággal? Ha ezt egy ügyeinkben járatlan, de különben okos embernek előadnók, ő nevetne, v. sajnálna; de illy csodás, hogy ne mondjuk fonák, dolognak okát aligha föl birná fogni. És ha tőlünk tudakozná: mi birta illy czifraságok behozatalára a törvényhozást? megvalljuk: mi is csak hüledeznénk (zürögnék *), de ennek egyéb okát csakugyan

*) Zürög = ist verlegen, wird verlegen, züröget, vagy zürget = macht verlegen, bringt in Verlegenheit. Meg van a zür (= kisebb zavar) és mikint a sür-bül sürög és sürget származik: ugy zür-bül zürög és zürget. Halljuk néha e helyett hüledezésbe jött. — A z értéke.

nem adhatnók mint azt, hogy — Köleseykint — sujtásos nemzet vagyunk. Valóban mire való is az a pörözim? A felek biztosítására bizonyval nem; merterre nézve csak az kívánatik, hogy a feleknek tudtukra legyen az idő, mellyben ügyök fölvetetik, hogy védelmök elne zárassék, a tény (factum) vagyis ügykérdés mivoltilag világosan kiderítették és a bíró a tényt, az ügykérdést a törvény szerint itélje el. Mind ez igen megeshetik a pörözim nélkül, mi nem is egyebre való mint a törvénykezés ok-nélküli hosszabbítására. A pörözimet tehát már csak azért is el kell törteni, mint-hogy fölösleges, de még azért is, mivel az igazságszolgáltatás gyors menetét akadályozván föltötte káros is. Mert nem lehet károsabb hatásu semmi, mint ha az elégtétel elmaradását vagy késleltetését tapasztalják a honlakosok. A társasági szövetség fogalma hozza magával, hogy az egyedek természetes önleltéti jogokról lemondván, a közhatóságra ruhazzák az igazság-szolgáltatást. Már, ha ez késedelmes: elkecserevés következik. 'S gyakran az önleltéti vétetik gyakorlatba a rend fölzarásával. Azért az igazságszolgáltatás gyors menetének akadályit el kell háritani, 's ennelfogvást a halasztás-okozó pörözimet is megszüntetni a — polgári ügyekben. Másikint áll a fenyítő ügyekre nézve a dolog; azokban szükséges, hogy a vétek megnevezessék; azokban a név elválaszthatatlan a tárgytul; ott nem közönyös: — vajjon valakit rablási vagy gyujtogatási vétekkert pörölnek é meg? E' vétek nem ollyan mint a másik. Ha valaki gyujtogatás miatt vádolatik, más bizonyítványokat keres maga-igazolására, más védeszközökrül gondoskodik, mint, ha rablásról vádolatik; és ha a bíróság előtt a vád más nemüvé alakíthatnók, készületlenül lephetnek meg. Fenyítő ügyekben tehát a vádolt biztossága kívánja a tisztán, világosan meghatározott pörözimet. Ellenben polgári ügyekben ez nem kívánatik. Ezekben a czimmal, a névvel a dolog nem változik. Ha Péter Pálnak tartozik száz ftal, nagyon közönyös: vajjon Pál által számtéti vagy adóssági czim alatt kerestetik é a száz ft. Itt a tény, melly elíteltetendő, egy 's nem változik — akár a számtéti akár adóssági tartozásnak nevezessék, 's a dolog csak a körül forog: vajjon igaz é hogy Péter Pálnak száz forinttal tartozik 's nem szükséges egyéb mint az, hogy Péter az idézés által tudósíttassék a felől, hogy azon száz frntos tartozása ez 's ez időben fog tárgyalatni. Azért még egyszer: fenyítő pörökben szükséges az elnevezés, vagy, ha ugy tetszik, a czim; de polgári pörökben fölösleges, sőt, mint a tapasztalás tanúsítja, káros is.

A többi kifogás — kifogás; a dolog lényegéhez, az idézés-ellenit kivéve, egy sem tartozik, a bíróságellenit pedig az általunk föltett előzvények meg fognak szüntetni. Az actio elleni kifogás fölöslegnek mutatkozik, mihelyest az igazságszolgáltatás nem formaságok hanem a dolog, a tárgy körül forogand, hasonlag a levata 's actoratus (kereshetőség) elleni is; mert ha azonnal erdemileg vétetik föl a tárgy, mind ama czifrák, mik homályos 's bonyolult törvények zavar eredményei, megszünnek. Egyedül az idézés-elleni kifogást mondhatni helyesnek, mert az csakugyan minden törvénykezésnél szükséges, hogy a keresett fél eleve tudósíttassék: minő követelés tétetik ellene 's mikor fog tárgyalatni. Ha tehát az idézés nem rendszeren történt, elzarathatnók a keresett fél előtt a mód a szükséges előkészülésre 's védokgyűjtésre 's így a helytelenül, hibásan történt megidézés-elleni kifogás maga rendén van. Tán visszatérünk még egyszer e tárgyra; most röviden

csak annyit, hogy, ha gyors törvénykezést ohajtunk, a sok kifogást, mik a hátulsó ajtókon menekvést hozván szokásba, már nemzeti jellemünkre is gyakran homályt vetettek, el kell törlelnünk.

A most divatozó törvényes orvoslatok is nagyobb részt meg nem egyesíthetők a helyes törvénykezési renddel. Az ügy-letét [depositio causae] fölösleggé válik, mihelyt a haszontalan formaságok 's kifogások [mint az actio 's institutum elleni] a törvénykezési rendből kitoröltetnek. Az ügyész - visszahívás (revocatio procuratoris) a szóbeliség behozatala által legtöbb esetben lehetlenné válik; mert az ügy erdemileg tárgyalatván, azonnal elíteltetik, kevés eset kivételével. A tiltalék (prohibita) ellenkezik minden rendes bírósági eljárás fogalmival. Mert hogy a fél a bíró fölébe emelkedjék 's itéletének sikerét hatalomszó által megsemmítse: ez csakugyan csupán az oköljogi időkkbe illik, mellyben felsőbbiséget nem akartak elismerni a magányosak. Hasonló megrovás alá esik az ellenállás (oppositio), visszauzés (repulsio) és visszafoglalás (re-occupatio). Ha kinek oka van a bíróság eljárásával meg nem elégedni, keressen orvoslást vagy a fölebbviteli vagy semmitőszéknél. Fölebbvitel iránti nézetiniket már elősorolván, hátra van az újítás utról 's a parancsokrul tennünk rövid említést. Az újítás olly neme a perorvoslatnak, mit mi is föntartani ohajtunk; mert csakugyan megtörténhetik 's meg is történik, hogy valaki, miután pörét elvesztette, olly okleveleket vagy bizonyítványokat talál, mikkel követelésének igazságát megmutatni képes; 's ezen fölül az újítás birtokon kívül történvén, senkit törvény útján nyert birtokátul sem el nem tartóztat, sem abbul ki nem ejt másikint, mint a törvény, az igazság-kiszolgáltatás útján, ezt pedig nem véljük elzaratandónak. A parancsokra nézt rövidek lehetünk. Ezeket csupán a semmitőszék fogná kiadni, minnek oka a törvénykezés körüli nézetink elsorolt összbül világos, mikint az is, hogy sokneműségök helyesebb rend behozatalával meg fog szünni.

Második főoka törvénykezésünk hosszasságának — az irásosság. — Ujabbi törvényhozásunk szóbeli eljárást hozott be, minnek a törvényben kijelölt mennyiségen tul is, ki akarja, alavetheti magát. E' szerint százezres követelések szóbeli pör útján itélthetnek el. Már: ha illy nagy összekekrül itélhetni szóbelileg, miért ne lehetne szintazon uton törvényt szolgáltatni kisebb értékü pörtárgyak fölött? miért ne lehetne egy két ezer forintos örököségi tömeget ugyanaz uton elosztani? miért ne lehetne egyszóval minden polgári ügyet szóbeli pör útján eldönteni? — Egyebiránt a szóbeliség kérdése kevesebb levén megvitatva, külön czikket igényel; miért is azt jelenleg bővebben nem taglalván, végezetül még csak egy megjegyzést teszünk. . . Vannak körülmények, mellyeknél fogva a pörtárgyak érdeme máskép kellőleg föl nem deríthető, mint, ha a felek személyesen hallgattatnak ki. Errenézve jönnek vélnök a bíróságokat törvény által fölhatalmazni, hogy mindazon esetben, mikben az igazság tisztáshozatala végett jónak látandják, a feleket itélőszék előtti személyes megjelenésre kötelezhessék. — És ezzel — mostanra — megválnak a törvénykezési intézetek taglalásátul azon reménnyel, hogy az olvasó közönség e' körvonal nyomán a törvénykezés hiányait fontolóra veendő, 's azokat elmellőzni 's megszüntetni annyival is inkább törekvendik, minél igazabb a jelszó, hogy az igazság az országok alapja. — S.

Országgyűlési közlemény.

Kerületi ülés június 19-én, elnökség: Kubinyi Ferencz (Nógrád), 's Bónis Sámuel (Szabolcs), jegyzők: Szentkirályi, Palóczy és Vukovics; napló-vivő Eischl. (Vallási vitások folytatása). Mindenek előtt tudomásul vétetett Zsoldos Ignác kerületi napló-szerkesztőnek azon jelentése, hogy neki teljes reménye van, miszerint a kerületi Rdeknek saját naplójok kijöhetése iránti ohajtása teljesülni fog; az előbb ajánlott nyomtató megmaradt vállalatánál; a kiadást pedig ugyanazon dicséretes buzgalmu 's ügyességü vállalkozó, Hajnik Károly vette magára, ki a főrendi és országos naplók szerkesztése 's kiadása körül is fáradoz. Ezután Szentkirályi Móríc jegyző felolvasa a vallásbeli sulyok és sérelmek tárgyában mult országgyűlésen fentartott pontok iránti üzenetet, mely köziratba bocsátatott. — A' másik jegyző, Palóczy, felolvasa az üzenetet 's felirási javaslatot az előleges sérelmek és kívánatok 's a k. előadások tárgyában, a' harmadik pedig, Vukovics az ehez kapcsolt felirási javaslatot a' részek visszacsatlási ügyében. A' sérelmek 's kívánatok és k. k. előadások tárgyában választmányilag készült fontos felirási javaslat szerkezetében csekély hozzáadás történt, minélfogva az 1791: 13. törvény rendelete említették meg. Némely megyék követői ugyan élénkebb, erősebb 's részletes képet ohajtottak volna a' felírásban; 's különösebben is megpendítették kívánták az illyr mozgalmakat, a' vallásra nézve azokat, mik utolsó három évben történtek. millyenek a' főpapi körlevelek, pápai breve 's erre kiadott k. királyi tetsvény, 's végre a' kereskedés és ipar felvirágzásának részletesen elősorolt akadályait; mások azt vélték, hogy ha azon helyen, hol a' vallásos egyenletlenség 's a' kedélyek inót eredt felzavarása említettnek, egyszersmind ki nem jelöltetik a' forrás, honnét a' zavarok keletkeztek, a' külföld, ezt olvasva, azt fogja gondolni, hogy e' vizsgálódások az ország lakosai közt vannak, pedig ez nem így van; — de győzött azok nézete, kik változtatás szükségét nem látták, minthogy a' felírásban más cél nem lehet, mint röviden elősorolni azokat, mikre ekkor k. resolutio nem érkezett 's miket az ország fájlalva érez, ezen rövid elősorolás pedig a' felírásban nem hiányzik. Ekkor egy megye követe azon szempontból indulva, hogy nemzetnek kérni nem kell, midőn törvényesen követelhet; ott hol a' sérelmekről van szó, az 1791: 13ik czikket, mint a' nemzet egyik palladiumát, említetni kívánta; 's noha egy másik attól félt, hogy ezen idézés által ujjolag, mint a' mult országgyűlésen, a' főrendekeli meg nem egyeztetés kellemetlensége fog beállani, a' többség azon czikkely említését 's felírásba iktatását elfogadá. — Ennek következtében némely megyék követői azt sürgeték, hogy ha az 1791: 13. t. cz. csakugyan említették, az idézés minden csorba 's kihagyás nélkül történjék, és csak az igazságos sérelmek (iusta gravamina) orvoslása kívántassék, ezen kívánság azonban elvetetett azon okból, minthogy ha 's igazságos' sérelminkről beszélünk, egyszersmind elismernök, hogy vannak nem igazságos' sérelmek is, 's így mintegy magunkat vádolnók. Még pár hang emelkedett, az örömkifejezés kihagyását sürgető, mert sokkal jobb csak az országgyűlés végén kiáltani éljent 's hozannát; egy másik pedig az „örömet“ ugyan behagyatni, hanem a' „hálát“ kitöröltetni akará, mert a' hála csak biztos és végrehajtott siker következtése lehet; de egy különben hálalkodásra éppen nem hajló követnek azon nyilatkozására, hogy az előadások csakugyan olyanok, mellyeknek örülni lehet 's hogy ezen öröm kijelentését loyaltás kívánja; ha azonban országgyűlés végén az erdv. meg nem fogna felelni az előzvényeknek, ő is fogja tudni az örömrzést más érzelemre cserélni, a' szerkesztés megmaradt. — A' városok szavazatát illető pont után egy városi követ a' belső elrendezés említésének kihagyását sürgeté, de megyei követek által figyelmeztetett, hogy a' felirási javaslat e' pontjában híven van kifejezve a' RR. eziránti határozata 's itt most csak stylaris, nem pedig elvbeli változtatásról lehet szó. Erre egy másik városi követ a' sz. kerületek rendezését is említetni kéré azon helyen, hol a' sz. k. városokról van említés, de feleletül adatott, hogy e' pontban a' kir. előadások tárgyaira adatván válasz, a' kerületek rendezése pedig azokban foglaltatva nem levén kívánságának ezúttal hely nem adathatik. A' részek visszakapcsolását illető felirási javaslat felolvasása után több megye követe a' részek visszakapcsolása eszközésére kiküldött orsz. bizottságot késedelme miatt feleletre vonatni 's ezt a' felírásban kifejezteni kívánta,

de ezen kívánság azon időre tartozónak mondatott, midőn a' késedelmességről vádolt bizottság munkáját beadandja. —

Igy a' készen levő felirási javaslatok szerkezetét megvitatta 's elfogadva levén, egy közfigyelmet gerjesztő, egyébiránt napirenden kívüli tárgy került szónyogra, mely a' tanácskozást délutáni 2 órán tulra nyújtá. Az elnökség ugyanis bemutatott egy körülbelül 1200 nemes aláírásával ellátott kérelemlevelet Fehér vármegyéből. A' megyebeli egyik követ mindenekelőtt tudni akará, mi úton került ezen folyamodás a' Rdek elibe? mire az elnökség olly értelemben válaszolt, hogy azt néhány fehérmegyei nemes személyesen adta áll, 's mivel az elnökségnek kötelessége minden, mi kezébe adatik, a' KK. és RR. elibe terjesztetni, és ezen eset egészen hasonló a' mult országgyűlésen előfordult középszolnoki esethez, az elnökség ez úttal is csak azt tette, mit tennie kellett. Mire az érdeklött megye követe, kifogásaihoz ragaszkodván, a' középszolnoki esetet egészen különbözönek mondá a' fenforjótól, a' középszolnoki folyamodók ugyanis arról panaszkodtak, hogy megyéjük az országgyűlésen, főispánjuk miatt meg nem jelenhetett, 's követjük nem levén, e' folyamodást Kraszna érd. követe által nyújtaták be; de a' fehéri követek itt ülnek 's e' kérelemlevélnek kezébe kellett volna jöni; kijelenté továbbá, hogy mind ő, mind követársa sokkal szerényebbek, mintsem e' táblánál ülneek, ha törvénytelenül, vagy kevesebbség által választattak volna meg, 's hogy bármi legyen tárgya e' folyamodásnak, 's bárkik által legyen az aláírva, minthogy a' választás kérdés' illeti, arra nézve egyedül Fehér vármegyét ismeri el bírónak, melly sem nem olly tehetetlen, sem nem olly igazságtalan, hogy ha előtte méltó panasz tétetik, azt meg ne vizsgálja 's ne orvosolja. Kívánata tehát, hogy a' folyamodás nekik, mint Fehér megye követeinek adassék ált küldöiknek bemutatás végett. Az elnökség ujra ismételtvén, hogy neki kötelessége minden folyamodást, melly kezébe adatik, előterjesztetni, arról pedig itélni, vajjon a' folyamodás tanácskozásba vétessék e' vagy ne? a' RR. dolga: egy megyei követ kikelt ezen eljárás ellen, kérdezvén: vajjon a' fenálló szokás megengedi e', hogy nem követek itt kérelmeket nyujthassanak be? — a' középszolnoki folyamodást a' krasznai követ adta be, pozsony-városit pedig jelen országgyűlés alatt azon választmány vette át, melly arra különösen ki volt küldve; — elmondá, hogy illy gyakorlat által pártérdek csatatérévé lesz az országos terem, mert akármely megbukott kevesebbség hasonló fog tehetni sértett hiuság vagy bosszuvágyból. Igaz, hogy ha a' folyamodás helytelen, azt visszavehetjük, de azért előbb el fog az olvastatni. 's ha kifejezéseivel ok nélkül sértés sebez, ki és mi módon fog a' sértetteknek elégtételt adhatni? Ez okokból a' kérelmet visszavetett, 's a' folyamodókat oda utasítottatni kívánja, hogy vianak ki magoknak a' megyében többséget. Erre egy másik megyei követ nyilatkozott ellenkező értelemben: a' tárgy úgy mond komoly fordulatot kezd venni 's oda irányoztatni, hogy a' nemzet petitio-jogától fosztassék meg. Ellenkező nyomokat találunk törvényeinkben 's az országgyűlési actákban, a' mult század folytán alig van olyan országgyűlés, mellyen egyes személyek magányos panaszaikkal elő nem álltak volna, csak később hozott azon törvény, hogy magányos panaszok nem az országgyűlésre, hanem a' megyékre tartoznak; az 1723 ki 10 t. czikkely az országgyűlésre panaszkodni jövéket salvus conductus alá helyezi. Ezen petitio jogot megsérteni nem szabad 's a' kérelmet fel nem olvasni annyira volna, mint tapodni az országlakosok jogain; a' Rendek nem fognak szenvedély 's ingerültség által vezetett, 's ha felolvasás után látják, hogy a' tárgy nem kíván orvoslást, elvetik azt, különben pedig orvosolják. A' táblának nem szabad függeni sem felőlről, sem közvéleménytől, csupán a' törvénytől 's a' t. A' mi pedig a' benyújtás formáját illeti: hol van megírva, hogy csak követ nyujthasson be kérelmet? ez esetben a' petitio-jog, mellyet mindenkinek megadni alkotmányos kötelességünk, a' követ jó kedvétől függene, ki a' kérelmet kénye szerint beadná vagy be nem adná. — Ismét egy más megyei követ a' petitio-jogban minden alkotmányos nemzet fő palladiumát látja, ebben fekszik biztosítéka minden egyes polgárnak a' törvényhatóságok zsarnoksága ellen; istenmentsen a' törvényhatóságokat minden felelősségen kívül tenni; ha ezen jogot elvonnák, vajjon hol találna orvoslást, kit a' hatóság elnyom? — 's azért ne veszdőnjünk talán eléfékkel, mert egy kicsit alkalmatlan? — hát csak ennyire becsüljük egyes polgárok jogait? — hát ha a' kormány is azt találná mondani, hogy csak tör-

vényhatóságok utján fogadja el egyesek panaszeit? — A' középszolnoki és pozsonyi példákat egészen ide illőknek hiszi, mert az első eset egészen hasonló; a' választmány tette pedig a' követtábla tette, mert annak nem lehet több hatalma, mint a' ráruházott. Ha tehát vannak egyeseknek sérelmeik, ám folyamodjanak ide; hol kérni jog nincs, ott nincs alkotvány, 's a' szónok e' szent jog nevében követeli a' RR-től, hogy a' folyamodást olvassassák fel. — Előhozták még egyéb hason értelemben szóló megyei követek, hogy a' követtábla éppen a' nemzetért ül itt 's nem önmagáért; hogy a' különféle folyamodások közt csak eredményre nézve lehet különbség, de soha sem a' felolvasásra nézve; hogy magok azok, kik felolvasás nélkül akarják a' folyamodást visszaadni, midőn azt kívánják, hogy a' fehéri követek kezébe adassék, már ez által érdemleges határozatot hoznak a' dologban; hogy hasonló kérelmekre akárhány példa van, p. o. a' mult században Verőcezenek egyetlen nemese folyamodott az országgyűléshez azért, hogy az ottani főispán önkényesen tölti be a' hivatalokat; a' baziniak legelő-megszorítás miatt adtak be kérelmet 's ez esetekben, kerületi ülések még akkor nem levén, a' kir. személynök, mint tábla elnöke, vette át a' folyamodásokat; hogy ott legerősb 's legdisztes a' törvényhozói állás, hol iránta bizodalom mutatkozik; hogy az alkotmányos életben 's törvényekben gyökerezett petitio-jog olyan, mellyet nem hogy elkellene venni engedni, de ha veszve volna is, minden áron vissza kellene szerezni; egy részről olly kicsi jog ez, mellyet nem birni szégyen volna, de más részről olly nagy, hogy nélküle nincs alkotvány 's a' t. Ezek ellenében más (de nagy kevesebbségben levő) megyei követek nem pártolák a' kérelem fölvetését, mert illyenek által a' teendő killy roppant tömegében, midőn az ország pillanatai olly drágák, 's minthogy a' másik felet is ki kell hallgatni, sok idővesztéstől féltek, mert eféle magányos folyamodásoknak csak a' Rákos-mezőn lehetett helye, nem pedig mióta képviselati rendszer van; mert az illyen folyamodás, melly a' kevesebbségtől jő, magányos kérelemnek 's így nem ide, hanem a' megye elébe tartozónak tekintendő; mert általában petitio-jognak helye nem lehet ott, hol utasításokkal ellátó megyék, 's ellátott követek vannak, 's ezt legfelebb azon nem nemesek gyakorolhaták, kik az utasítás-adásban részt nem vesznek, mert innét, ha tekintjük a' megyék jelen állapotát 's az azokban napi rendben levő kicsapongásokat, a' megyék 's törvényhozás tekintetere nézve a' legveszélyesebb következtések származhatnak; a' czél ugyanis nem más, mint hogy a' kevesebbség a' nagyobb részt olly színben állítsa elő, mint ő maga látta. — Válaszoltatott ezekre, hogy midőn illy fontos jogról van kérdés, idővesztésről beszélni nem lehet, hogy a' rákosi utolsó hongyülés 1525ben volt, a' petitio-jog gyakorlásának példái pedig mind azóta vannak, 's hogy magok az indigenátusérti folyamodások is e' sorba tartoznak; hogy e' kérelem jus publicumot illető 's így nem magányos; hogy a' mi a' nememesnek szabad, a' nemeknek csak éppen úgy szabad lesz; hogy azon rémképek, mellyekkel magokat ijesztgetik, csak képzeltek, sőt éppen a' törv. hozás tekintélye 's nyibusá kívánja, hogy magát minél tisztábban tartsa 's a' bizodalomnak megfelelően. — Még egy városi követ azt tévé mind ezekhez, hogy kik a' felolvasást ellenzik, azok nemcsak haladni, 's nemcsak maradni nem akarnak, hanem visszalépni. Végre egy megyei követ előadván, hogy e' tárgy minden oldalról komoly megfontolást érdemel, mert ha megyékben vannak tiltó szabályok, miknél fogva a' folyamodásokban sértő kitételekkel élni nem szabad, annál szükséges ez az országgyűlésre nyujtott kérelemnél, mellyek hire pár nap alatt az egész országot befutja, azt indítványozá, hogy a' francia kamarák példájára, hol e' czélra különös bizottság van, választmány nevezessék (p. o. az elnökség 's jegyzőkből álló), melly a' folyamodásokat előlegesen megvizsgálja. — Ez indítvány azonban el-mellőztetett, 's végzést ment, hogy a' folyamodás olvassassék fel, 's miután felolvasatott, roppant többség kívánatára köz iratra bocsátatott. A' folyamodás tartalma azon választási surlódás Fehér megyében, mellyről lapjainkban bővebb szó volt.

Vik országos ülés június 20-dikán. Benyújtattak az e' héti kerületi elnök, nógrádi követ Kubinyi Ferencz által, az ekkorig kerületi eg bevégzett 's már szerkesztett munkálatok, és nádori ítélőmester Széll Imre mindenek előtt felolvasa az úgy nevezett verificationalis (követek megbízóleveleit átvevő 's megvizsgáló) választmány jelentését 's a' kerületi Rendeknek ennek pontjaira hozott 's orsz. ülésre fölterjesztendő határozatit. A' jelentés pontjait 's határozatokat már közöltük M. ott a' pontokat illető nyilatkozások megkezdettek vol-

na, ismét egy húzamos conversatio tartatott egy távollevő magnás követével, ki hosszú beszédben követelő azon jogokat, melyekből e' testülete' tábla gyakorlata által kivetkötött. A' szónok, mind az elnökség, mind néhány megye követe által rendre és szerénységre utasítottván, miután a' meg nem jelent egyedre nézve személynök ő nagymga kijelentette hogy a' telki, muraszombati és szentgothárdi apátok megjelentek ugyan, de részint beteges állapot, részint illetőleg egyéb kötelességeik miatt, melyeket mint egyszersmind ausztriai egyházi hivatalok viselőinek teljesíteniük kell, ismét haza bocsáttattak: a' hatvani prépost mint távollevő, törvényes küldötte által van képviselve; a' lekéri apát pedig, ki egyszersmind a' Magyarországból szállásozó katonai ezredek tábori főpapja, hivatalos foglalatossági tömege miatt maradhatási engedelmet kért 's nyert: a' kerületileg rendelt kereset egyedül a' vág-új helyi prépostra nézve álland meg, ki semmi törv. mentséget nem hozott elő. Kővár vidéke ellen a' törv. kereset szinte elmarad, minthogy egy megye követe előadta, miként az ő megyéje Kővárvidéke által hivatalosan megkeresett az iránt, hogy az országgyűlésre nem hivatott meg. E' tárgyban tehát panaszos felírás határozatáték. Mí a' többi meg nem jelent megyet illeti, noha különösen a' részkebeli megyékre nézve sajnálják a' RR. hogy ott, nem ezen megyék hibája miatt, olyan viszonyok forogtak fen, melyek azokat a' megjelenéstől gátolják, kénytelenek azonban azon szomorú törvényes kötelességet teljesíteni, hogy e' meg nem jelent megyéket megidéztessek, fen tartván magoknak a' kormányt első felírásukban felszólítani, hogy az említett akadályokat szüntesse meg 's a' visszakapcsolást hajtsa végre. — Az ausztriai egyházi hivatalokat egyszersmind viselő prépostok 's apátokra nézve több gyve köv. előadák, miszerint törvénytellenek tartják, hogy ezen hivatalok a' magyarországiakkal összekötve vannak. Minthogy a' meg nem jelentek megidéztesését illető üzenet egyenesen nádor ő fens., mint az országgyűlés elnökéhez van intézve, e' nők ő nagymga felszólítá a' RRet, hogy a' mélt. főrendeket is keressék meg üzenetökkel, okulhozván fel hogy ő csak egy országgyűlési testet ismer, melynek elnöksége egy, mely gyakran együtt tanácskozik; 's ha most a' RR. a' főrendeket elmellőzik, annak azon következése lehet, hogy ismét a' RR. is elállnak joguktól egybe másba bele szólni, mikor azt jónak tartanak, 's hogy ez által olly testületet ismerünk el, mely köztünk 's a' fejedelem közt áll. Egy megyei követ azonban czafolólág adván elő, hogy ezen dolog mind természeténél, mind eddigi példáknál fogva egyenesen a' tábla politiájához tartozik; 's hogy a' nádorhoz intézett üzenet különben is a' főrendi táblán fog felolvasatni: maradjon' által a' ker. végzés állott meg A' horvátországi követ-választást, 's turpolyai panaszt illető, és az illyr mozgalmakat említő pontra jöven a' sor: Horvátország követének felszólalása, minthogy beszédét diákul kezdé, általános visszatetszést okozott. Több megye követe felpatant helyéből 's egyetértőleg kívánták, hogy miután Horvátország követe tud magyarul, mi pedig nem akarunk tudni diákul: a' követ ur magyarul szóljon. Hosszasabb vita után az elnök 's néhány vele egyértelmű követ közt, kik errenézve törvényt kívántak 's nem vélték a' horvát követet táblai végzés által arra szoríthatónak, hogy utasítása ellenére magyarul szóljon és az ellenkező értelemben nyilatkozó többség közt, — a' többség elhatározá 's táblai végzést kint kimondatá, hogy: „e' táblán ezentul semmi más nyelven, mint magyarul szólni nem szabad.“ — A' vitákat majd bővebben közöljük.

Vilik orsz. ülés jun. 21 kén. Folytatott a' türmezei panaszt illető tanácskozás 's maradt a' kerületi végzés 's felirási javaslat. Azután felolvasatott a' kir. előadások 's előleges sérelmek és kívánatok tárgyában készült válaszfelirat, mellékleteivel, de már délutáni 2 óra levén, az ülés eloszlott. — A' vegyes házasságok akadályoztatása, névszerint a' főpapi körlevelek, pápai breve 's arra kiadott k. kir. tetsvény tárgyában, junius 14, 16 's 17 én tartott XVIIIik, XIXik 's XXdik ker. ülésekbeni sokágu vitások eredménye következő végzés: 1) a' főpapi körlevelek visszavonassanak, miben egyszersmind ezen körlevelek nem helyeslése is ki van mondva a' RR. részéről. 2) A' vegyes házasságok akadályoztatása miatt egyházi személyek ellen indított 's a' nm. cancellariához felkért perek visszaküldessenek; miben egyúttal a' megyék ebbeli eljárásának helyeslése is kijelentetik. 3) Ő felsége kéressék meg, hogy ezentul a' k. tetsvényi jogot csak törvényvel össze nem ütköző pápai levelekre adja ki, 's az illy eseteket, ha kétesek, előlegesen is kiadás előtt, különben is pedig mindenkor tudomás végett az országgyűlés elébe

terjeszsze. 4) A' törvény ellen vétett egyházi személyek ellen több megye által követelt törvényes büntetés, e' tárgy a' fenyítő törvénykönyv átvizsgálása idejére halasztatván, ezúttal elmarad. — Jun. 22dikén, a' Vilik orsz. ülésben a' tegnap felolvasott válaszfelirat iránti vitások folyván; az a' kerületi szerkezet szerint maradt meg. Némely követek kifejték ellenkező utasításait, mik szerint részint a' kir. előadások, részint a' sérelmek előlegességét sürgették. Miután egy megye részéről hivatalosan felhozott, hogy Kővár vidéke meg nem hivatás miatt nem jelent meg, 's ennek következtében az ellene rendelt törvényes kereset megszünt: most már annak szükségét láták a' RR. hogy ezen meghívás elmulasztása a' válaszfeliratban említéssek meg. — Az eziránti módosítás elkészítése végett a' tábla kerületi ülésé változott, minek folytában elhatározatott, hogy az ezen meg nem hívásból eredő sérelem mind a' válaszfeliratban meg legyen említve, mind külön feliratban is terjesztessék föl.

Előbbi (49dik) számunk 248d. lapja 1ső hasábján a' lórlul fölfelé a' 7tedik sorban: „kelle m'ileg“ helyett: szellemileg szónak szükséges állani; a' szinte azon lap 2dik hasábján felőlül lefelé a' 13dik sorban e' szó után „s a' j'át“ tétessék: érdekem a' haza 's igy állani kell: saját érdekem a' haza érdekével.

Budapesti napló. Néhány hét óta olly kellemetlen az idő, hogy utczáinkon őszi öltönyöket is láthatni már; az uszodák és dunafürdők üresek, 's a' kertekben is meglehetősen csöndesen folydogál a' mulatság. Lincz vidékén másfel lábnyi hó esett, 's igy e' hideg időt nem igen csodálhatni. — A' lánchidon nagy szorgalommal dolgoznak, 's a' budai belső zárgát körül is annyira legyőzték már az akadályok, hogy octob. elejére tőkéltesen el fog készülni. — A' városkapitányi hivatal, mely jelenleg igen nagy munkásságot kezd kifejtetni, fölszólítást bocsáta közre, melyben a' háztulajdonosok az utca öntözésére intetnek házaik előtt; ennek következtében számos háziur készül már a' lakbér fölemelésre, magától is értetvén, hogy az öntöztes azért jobbadán mégis csakugyan elmarad 's legfőlegb csak új 's pompásb hákokat fognak majd a' házbirtokosok loval nyerni. — Ifjabb Kibán György költségin megjelent Kísfaludy Károly munkáinak 3dik kötete, mely öt vigjátékot foglal magában, 's pompás aczelmetszessel van díszesítve, boltára 1 pő forint. — Ponsard „Lucretiája“ már tanulatik 's rövid idő múlva színpadunkra jutand. Ponsard híre annyira emelkedett már, hogy az Odeon színház bérlője 60 ezer frankot ígért neki azon drámáért, melynek írásához legujabban fogott. Ponsard szerződést aláírta azon megjegyzéssel, hogy jó színművet csak két év alatt írhat. Londonban Haymarket színház bérlője öt ezer pő forintnyi jutalmat hirdetett a' legjobb vigjátékért. Illy díjak mellett azután csakugyan lehet is jót írni; de egy pár száz forintos munkától valóban nem is követelhetni, hogy kitűnő legyen, mert illy esekély díj mellett igen gyorsan kell az írónak dolgoznia, hogy élhessen. a' gyorsan készült munka pedig ritkán szokott egyszersmind jó lenni. — A' zugligetben 's különösen a' disznó-fjélnél a' jó hideg vizet jelenleg pénzért adják, így tarthatni, hogy azon majork tulajdonosai ezentul még a' levegőért is a' d' t fognak fizettetni a' fővárosi látogatóktól. Ez már csakugyan magas foka az uszodák kódásnak! — A' Dunaparton egy törpe emberkét mutatnak pénzért, ki olly parányi, hogy valóságos arslán a' két városi törpék közt. — Emich Gusztáv könyvtárus igen pompás boltot készülni nyitni Budán, a' hidvendéglőnél. Kívánjuk, hogy e' vállolata legkedvezőbb sikernek örvendhessen. — Tadolini háromszori föllépésére olly élénkül foly a' bérlés nemzeti színházunknál, hogy legnagyobb sietséget ajánlunk a' dalszínészet kedvelőinek, mert különben hely nélkül fognak maradni. A' páholyok 's zártszékek nagyobb része már le van foglalva. — Mochonoky Amália mult héten házasságra lépett, nemzeti színházunk tehát csakugyan elvesztette őt. — Idősb Kóvacs Mihály orvosnár 's magyar tudós társ. tag, orvos műszótárt adand ki 4 kötetben, mindenkötlet ára 1 pő for., e' munka olly hézagot töltend be irodalmunkban, melynek hiányzását már régóta sajnósan érezzük. E' korszerű vállalatot tehát buzgón ajánljuk t. olvasóinknak. Előfizetheti Pesten Eggenberger József 's fia könyvkereskedésében. — Most midőn a' kereskedelmi utak országgyűlésünkön, a' k. k. előadások nyomán is, okvetlen tárgyalás alá kerülendnek, igen örvendetes jeles vízmérnökünk Beszédes József ur „Mérnöki irányzatok“ című munkáján tk megjelent. Alig van, 's bizonyosan nem sok ember van, ki hazánkat hidraulikai tekintetben ugy ismerné, mint Beszédes ur, ki a' haza különféle részeiben a' vízmérés körül már olly szép érdemeket szerze magának: tőle tehát a' vizutak iránt legalaposb terveket bizton várhatunk. A' munka értekezék Zemplény, Baranya és Somogy vidéiről, pestfümei és győrümei vasutról, Béga- és bácsi csatorna biztosításáról Fiume felé, Kólozsvár-greeci, kivált pest-csongrádi 's több más csatornáról; miközpest a' munka megbecsülhetlen hasznú nemesak a' szak embereinek, hanem mind azoknak is kik a' törvényhozásban akár utasítások által, akár

közvetlenül részt vesznek. — Játékszíni krónika: nemzeti színpadunkon f. hó 16kán adaték „Portici néma“ dalj. 3d. felvonása, „Húség próbája“ vigj. 1 felv., „Baléj“ dalj. 5ik felvonása és Weiszné táncztársasága, Jobb jutalmul: 17kén „Saint Georges“ lovag' vigj. 3 felv., 18kén „Halifax“ vigj. 4 felv.; 19kén „Paris éj-jel“ dráma 5 felv.; 20kén „David“ dráma 5 felv. közönség rendkívül gyéren; 21kén „Falusi egyszerűség“ vigj. 4 felv.; 22kén „Ördög Róbert“ dalját. 3., 4dik, 's „Batori Mária“ dalj. 2dik felvon.; Markovicsné mint vendég lépett föl a' hercegnő és Mária szerepében, hallgatók kevesen; 23dikén „Korona és vérpad“ dráma 5 felvonásban.

(Iparegyesület.) Azon iparosok, kik az ez idei iparműkiállításához műveikkel kívánnak járulni; e-zennel értesítettnek, mikint küldeményeiknek addigis, míg a' kiállítási termekben felállíthatnak, biztos elhelyezése iránt már kellő intézkedések történtek; igyekezzenek tehát minden kínálkozó alkalmat használni, mellyen küldeményeiket, a' kiállítási határnap aug. 21. előtt beszállíthatassák. A' küldemények Landerer Lajos urhoz (hatvani utca Horváth-ház) mint az ez idei kiállítás rendezésére is megbízott választmányi taghoz bérmentesen intézeudók. — A' beküldők ismételve figyelmeztetnek arra is, miszerint ha ohajjták, a' mintohajtniok kell, hogy műveik körül akár ezeknek kitűnő használatosságára, akár a' készítés olcsóságára vagy újabb fogásaira, akár végre vállalataik nagyobbszerűségére nézve egy vagy más, pusztá szemlé etből, vagy tárgvizsgálatból talán ki nem vehető körülmény a' műbirák figyelmét ki ne kerülje, ezt legbiztosabban az által érhetik el ha küldeményeikhez ök magok csatolandják azoknak körülményes leírását. Jun. 14kén 1823.

Csanády, jegyző. **(Nemzeti színház.)** Az igazgatóság által, az 1843d. évre kihirdetett 50 arany és azonfölül az 5dik előadáson túl a' hirdetésben megállapított mód szerint, jövedelmi részjutalomra beküldendő látványos színművek pályadíja ügyében itelendő bírákúl megkért, t. cz. Bajza József, Császár Ferencz (elnök), Fánchy Lajos (jegyző), Garay n. János, Lendvay Márton, Szentpétery Zsigmond, Vörösmarty Mihály urakból álló választmánynak f. évi junius 21 dikén előleges intézkedés végett tartott gyűléséből, emlékeztetőleg felszólítatnak a' t. cz. írók, kik e' jutalom pályázni fognak, hogy színműveiket a' jutalomhirdetésben kijelölt f. o. jul. 1jére a' nemzeti színház igazgatójához — ki azokat e' választmánynak fogja átadni, — haladéktalanul beküldjék, mert az azontul érkezendők semmi esetben sem fognak pályázhatni. **Fánchy Lajos**, mint választmányi jegyző. —

Borsodmegyei közgyűlés. Miskolcz, jun. 8án. Közgyűlésünkről tudósítással kissé elkéstem 's ezt a' k. olvasó — tudom — szívesen megbocsátandja. Az országgyűlési vitások foglalnak most el minden figyelmet és méltán, mert az ujja-születés korszakában, hol a' legkisebb körülmény, lépés, elágazó értelem, annyi jónak vagy rossznak keltheti fel csiráját, idézheti fel, vagy csendesítheti le a' visszahatást, mit nemzeti-ségünk emelkedése szül, ép a' hongyülés szavai, tettei azok, melyek főképp érdekelhetik részvétünket és mi keveset mutathatunk fel a' nagy közönségnek — ha unatás nem célunk — a' nagyobb érdekű tárgyak mellett szűk körünkben? Borsod évnegyedes közülését május 22én kezdé 's vásári és ünnepi szünetektől szaggatva 30ig folytatá. — Uj elnökünk politikai hitének megvalósításával nyitá meg az ülést. Tanácskozásainkat azon csappantság bélyegzé, mely tisztválasztás után az azt megelőzte ingerültség, 's egy országgyűlés megnyitásokor megyénk közülésén honos. Az előjött tárgyak közül kevés, mi a' nagy közönség figyelmét igényelhetné. Azon felsőbb intézvény, mellyben tudatják velünk, hogy népnevelőket képező intézet Miskolczon is fog állíthatni 's ez iránt pártolásra, hely, és butorok adására a' város 's földesuraság felszólítása rendeltetik, örvendetes tudásul vétetett. 's a' RR. köszönetüket szavazták ugyan. de azon kötkedés, hogy vajjon a' nevelési rendszer, mellyet velük nem közlöttek, nem ütközik é össze az országos RR. által már megállapított elvekkel, azon határozatot szülé: adassék utasításul követeinknek országgyűlésen indítványozni azt, hogy e' nevelési rendszer közöltessék az orsz. gyűléssel 's nagyobb kiterjedésben népnevelőképző-intézetek az országosan megállapítandó elvek szerint állíttassanak 's kezeltessenek. A' követi tudósításból megérték a' RR. a' k. k. propositiók tartalmát, közös vo' t az öröm, a' hazafni elragadtatás azon, hogy a' nemzet legsürgetősb ohajtásai lőnek kiszemelve, újabb tanúságát látá ebben kiki, hogy nemzeti haladásunk alkotványos menetét fölőlül pártoló karokkal fogadják, hogy szebb jöven-

dönk, hacsak ügyetlen kezekkel mi magunk nem szalasztjuk el a kedvező percet, nem sokára be fog következni. Hálás érzelmeinket 's köszönetünket követeink országosan kimunkálendő felírásban jelentendik. A propositiókra adandó utasítás-készítés állandó választmányunkra bízott, mellynek valamint megyei színházunk kormányzására nevezett küldöttségnek tagjai ujjakkal szaporítottak. És kivált ez utóbbi már igen korszerű tett vala, mert régen érezték egy színházi rendszeres kormány hiányát 's a' mult hó 28. tart. küldöttségi ülés megmutatá, hogy a' lelkesedés színházunk iránt még nem hamvadt el, mert a' czélszerű javításokra megkivántató öszveg magoktól a' küldöttségi tagoktól kevés híján e' ölegettetett. Városunknak ez egyedüli nememes mulatóhelye nemcsak az anyagi javítások, de szellemi tekintetbeni kormányzást igényel, hogy czéljának mit alapítói kitűztek — nemzetségek 's izlés 's erkölcs-nemesítésnek megfelelően; 's a' küldöttség e' részben is megkezdendő működése igen ohajtandó. De van még városunknak egy más mulatóhelye is, melly miután az út elkészült, nemcsak egészségi, de kedvtöltési tekintetben is naponta több több látogatót csalogat, — ez az érczes vizű Tapoleza, melly T. Gy. tisztartó ur buzgó fáradozásai után naponkint több több kéjelmet nyújt 's elégti ki a' betegek 's látogatók kívánatait. — Városunk jun. 1s. albirót választott. Midőnurolalmi kormányzó ő nga megemlégtén május 7én elhunyt bíró 's városi albiró Bajtós Mihály érdemeit, ki polgártársai osztatlan bizodalmit 's elégtülést vitta ki páratlan jellemével 's hivatalos buzgóságával, — albiróságra a' conferentia által megállapított elv szerint 3 r. cath. egyedet jelelt ki, miután az ezen határozat miatt a' kijelölésből kihagyott főjegyző hivataláról leköszönt, — 's közülük Csépanyi Ferdinánd választott meg. Junius 7én a' kir. városság kimunkálása iránt meghatalmazottak választattak első alispánunk elnöklele alatt; szer. kir. biztos ő mlga 's e' meghatalmazott testület öszszeható munkásságától, 's ő felsége kegyelmességétől remélljük bizton hogy nem sokára felderülend reánk azon nap, melly birtokosaink jogát biztos alapra állítandja, városunkba központosított igazgatást a' mostani sok hatóság helyett, rendet, jólétet varázsoland, — a' kir. városság emeltetés napja, mit minden értelmes polgár forróan ohajt.*) A' kisdudovó intézetre b. Vay Miklósné ő mlga által adott sorshuzásos bál, egyéb ugyanekkor tett ajánlatokkal együtt 1520 p. fra hágot. S.

B. Vendégi tavaszutó 28. 1834.

Ha valaki a' Jelenkor 35ik számában a' tornamegyei tiszt-és követválasztásról tudósítást olvassa, azt kell hinnie, hogy itt minden legszebb renddel 's közkívánat 's megelégtülés szerint ment véghez; pedig, minő csalatkozás! midőn a' köznemességnek értetlenebb része annyira fel volt izgatva az adóval, hogy csupán azon résznek, melly ellen az izgatás tétellett, a' körülmények által parancsolt visszavonulása hártá el a' némmelly megyékben előfordult bösz jeleneteket; mert, ámbár a' közvélemény eléggé ostorozza is a' nevetlen nemességét itatás és másnemű csábitások által tévutakra vezető, 's a' különben nehezen nyerhetett hivatali ily utakon k e r e s e s z e m é l y e k e t; de mivel némelylek a' közvéleményt nem ismerik, vagy azzal mitsem gondolnak, 's a' czélt tartván csak szem előtt, az eszközket nem igen válogatják: tehát itt is találkoztak olyanok, kik a' józan nemesség (pedig ilyenekkel mi aránylag szép számban dicsekhetünk) pártfogásában nem bízva, a' kevesebb józan résznek itatásához fogtak, 's minthogy nemeseink között sokan vagynak szegény állapotúak, ezek igen is hajlának az ingyen adott ételt 's italt elfogadni, — kikhez csatlakoztak még, gondolhatni minő remények mellett, a' perek és gyanú-alattiak 's több idegen: — 's ime ilyenekből állott, nagy részint azon párt, melly a' 35ik számban feldicsért kies napot e' lőidézé!**)

Azt hívők ugyanis a' tisztválasztás napjának kitűztetésé előtt, hogy, — nem lévén az alispánokra nézve a' vélemény megoszolva, példás csendességű tisztválasztást és pedig itatás nélkül fogunk érhetni; de biz ebben nagyon csalatkozánk, mint főlebb említettett; ámbár a' visszaélések korlátoztatására szigoru rendszabályok valának alkotva, kihirdetve sőt a' szomszéd megyékkel is; közölve azonban ezekről az itató párt kolompousai már hozataluk alkalmakor kimondák, hogy

*) Miskolcz kir. várossága iránti nézeteit tisztelt levelezőnknek teljes örömmel várjuk 's kérjük. A' Szerk.

**) Az itt egyoldalúnak rótt itatás nem rend. levelezőnkül származott. A' Szerk.

csak papirosan fognak maradni; — úgy is lett, mert azok a' tisztválasztás előtti gyűlésben nagy részben megsemmítették, a' felfedezett visszaélések pedig figyelmre sem méltattak. Mi azonban minden itatás, csábitás, mások rágalmozása, pénzzel vesztegetés és adóval-izgatás mellett sem sikerült volna, ha a' józan pártnak követségei egyik jelöltje vissza nem lép; de ezen visszalépésnek épen a' választás pillanatában tett nyilvánítása annyira leveré az őt ohajtotta párt kedélyét, hogy az teljesen elcsüggedve 's feloszolva, az egész tiszt-és követválasztásnak majd teljesen részvétlen része vala; és épen azon nagyobb résznek, melly a' közjót szíven hordozza, valóban nem igen kies nap volt a' dicsért tavaszho 24ike, midőn látni vala kénytelen, hogy a' hivatalviselésre képes 's többnyire ügyvédi vizsgálatot is dicséretesen kiállottak elmellőztettek. — De nem kis szerepet játszottak itt a' választásoknál választói joggal épen nem bíró idegen szomszédok is, mert, többek közt Borsodmegyének egyik főszolgabírája, miután a' járásában lakos nemességnek egy részét, kik közelebb laknak, — még a' nálunk nem birtokosakat is, külön külön írott levelek által felszólítván a' tornai tiszt-és követválasztásra a' választás előtti napon délután, maga egyik alszolgabíró társával szinte megjelenvén, Torna város végén, merre majd az egész megyéből jött a' nemesség befelé, az országutra tétellett boros hordóra ülve esalogatá több társával a' nemességet az itató párt közel tanyájára, — kik többnyire azon buzditással éltek „ide jöjjen a' ki adózni nem akar“ — és sok szekeret erővel is behajlattak, ámbár a' rajtok ülők nem valának velők egy értelemben, — mások pedig elámitva csak ott vették észre, hogy ellenfél közt vannak, mikor már szabadulni nem lehetett. — A' választási szabályok közül egyedül a' titkos szavazást rendelős rész vala még, mi a' visszaéléseket gátolhatta, ha szigoron kezeltetik; de annak gyakorlata valóban gúnynak is sok; mert az ármány a' legnyilvánosabb szavazatnál sem űzhetné vakmerőbben játékat, mint ennél űzte. Ugyanis szavazatszedő választm. részrehajlatlanságra nem sok bizodalmit nyújthatott mivel a' titkos szavazás maga is elvalatorzítva, mert a' helyett, hogy a' szavazók egyenként böcsáttattak volna be az első 's onnan a' másik szobába, mellybe a' láda vala helyezve, az ajtók mind a' be- mind a' kimenetnél tárva levén, azokon tartalék nélkül rohant, a' ki akart, 's a' nélkül, hogy valaki tudakozná, ki legyen? 's minden különbség nélkül még adózók, birtoktalan külmegeyek, sőt zsidó is kapván szavazásjegyet, azzal, ha akart, a' tömeg közt ismét hátra mehetett, és ismét előrejövén jegyet kaphatott, 's a' mennyit tetszett, öszszeszedhetett, és ha megúnta, akkor mehetett által a' nyilt ajtón a' másik szobába, mert arra sem ügyelt senki, hogy a' ki jegyet kapott, általmenjen a' ládához, a' hol a' határozat szerint, külön színűkre festetni rendelt, de csak egy színre festetett ládába a' jegyek hányattak, melly ládák nyílásai felett állott arasznyi pálnaczák meghasított felső végeibe állítva volt féltényérnyű papiroskára vala felírva a' választás alá esők neve, 's az utasni nem tudók egyik ott működő egyed utasítása után veték be a' jegyet. Mi a' követutatisító közgy. eredményét illeti, melly a' tiszt- választás előtt ötöd nappal tartatott, annak részletes leírásával a' közönség türelmét fárasztani nem akarom, itt a' szólásszabadság majd teljesen meg vala szüntetve; innen gondolhatni, minő szellem uralkodik követi utasításokban? Már a' választmány javaslata sem igen vala tulságos, a' gyűlésben pedig még az is változást szenvedett, a' mit a' választmány meghagyott; többek között a' már az 1830iki országgyűlésre 's az utóbbira is utasításul adott incapacitas eltörlése; maradt azonban mégis valami, a' mi mellett némelly kerkérdések általunk is nyernek, — jelesen a' közlekedési eszközök létesítése, királyi városok rendezése, sóár országgyűléseni meghatározása; de az ősiség a' majoratusokkal csak akkor törlesztetik el, ha káros oldala egy országos választmány által kimutattatik; a' kényszerített megváltásnak pedig még neve is gyűlöletes, valamint a' háziadónak is; ámbár ez utóbbi nálunk csakugyan bajosan lenne addig elfogadható, míg a' törvényhozási országos terheket azon mennyiségben vagyunk kénytelenek viselni, mellyben a' legnagyobb megye, úgymint két követet, irnokot 'sat. fizetni. Ezen teher, a' gykori országgyűlések mellett, ha nem könnyítetik, 's országos pénztár nem fogja fedezni, ma holnap elviselhetlenné válik 's nem legszebb példáját fogja mutatni a' testvéri szeretetnek; de talán a' jelenkor igazságosabb lesz, mintsem egy megyét a' teher súlya alatt leroskadni engedjen! Most végződött évnegyedes köz-

gyülésünkön, minthogy az hamar követé a' tiszt-és követválasztó 's utasító gyűléseket, kevés közérdektű tárgy fordult elő; mert a' katona-élelmezési és büntető rendszer tárgyában készült országos választmányi munkálatok, vitatás nélkül az állandó választmányhoz utasítottak. Egyébiránt e' gyűlésen már mutatkozni kezdett a' tisztválasztás eredménye; mert az elnöki tekintetszem előtt nem tartók a' gyűlést czivakodások színhelyévé tevék, 's illyeneknél az elnök rendre igazítása sem mutatott nagy sikert. —

Közelebbi levelemnek el kellett tévedni, mert még eddig azt közölve nem láttam. *) L. M.

Zemplényből, junius 1ső napján követelek tudósítását 's pótló utasításokat tárgyaló gyűlésünkben, — mellyet közhivatalok hosszú viselésiben elgyengült érdemes első alispánunk k. tan. Szentiványi Károly ur be-tegeskedése miatt ezuttal is másod alispán Kazinczy András ur ügyesen vezérelt 1) felolvasatott követeink jelentése, mellyben az országgyűlésen eddig történetekről kimerítő tudósítást tesznek. A' jelentés épen azokat foglalja magában, mellyek a' f. é. Jelenkor és Társalkodó 41dik számában elősoroltak. Mellékelve voltak a' jelentéshez az alkalmi beszédek, kegy. k. előterjesztések, mellyek szinte felolvasatván, a' RR. öröm és megelégtelési hálás kebleik édes érzési sokszoros éjkenekben nyilvánosultak. A' kegy kir. előterjesztésekre különösen majd egy szívvel lélekkel elmondattok: miképen azoknál üdvösbeket, és az idő 's körülményekhez illőb-beket, szükségeseket maga, saját vére emelésében ifjú lelkesedéssel munkás magyar nemzet sem tűzhetett volna ki tanácskozási feladatok gyanánt. Ily édesatyai gondall irántunk viseltetős felségek urunknak — Zemplény Rdei jobbágyi legalázatosabb köszönetüket küldendik. — Emelkedett ugyan egyetlen szó, ama kegy. előterjesztések szellemét — nem tulságos visketegből, annyi al inkább nem bizalmatlan gyanúsításból, hanem jelen átalakulási fontos korszakot jellemző ovatosság-ból fejtegető. Am de a' szóló gondolatai nem a' mi gondolatink, nézetei nem a' mi nézeteink levén — szava köz elhangzott néma hallgatásban. — 2) Az országgyűlési utasításokkal foglalkodó választmány már gyűlés előtt a' követi jelentést is kereszttül tárgyalván — jegyzőkönyve olvastaték, mellyben a) a' királyi városok köréből két kerületi jegyző választása csupán jelenre, minden további következés nélkül fogadtatott el; a' mennyiben ez az arányossággal egybe nem fér. b) A' katonai élelmezés könnyítése tervezésére kirendelt országos választmány munkálatában figyelmet gerjesztvén, miképen a' kis Abaujmegyében három, ennél szembetűnőleg nagyobb és népes Zemplényben pedig csupán egy katonai lak építetése tervezetik, ezen osztályozást a' választmány megfordíttatni javasolja, hogy a' mennyiben a' sokkal népes és nagyobb terjedésű Zemplény-megyében mind bel hátorság, mind más tekintetek miatt inkább szükséges három katonai laktanya — ezt a' követelek ekkint módosíttatni szorgalmazták. Ha azonban ne talán még is Zemplényben egynél több katonai lak nem létesíttetnék — minden ügyeketüket oda fordítsák, miszerint az ország Rdeit meggyőzhessék a' felől: hogy mind gazdaság mind czélirányosság tekintetből ne N. Mihályba vagy akár máshova tétessék által — hol az alapköttül kezdve egészen új és roppant költségű épületek kellene tenni — hanem Patakon — hol a' megyének száz ezer forintot jóval haladó épületei, nevezetesen katonai kórház, ezredesi lak, nevezetes raktár, és több istálló van, hagyassék, mert itt a' még kivántató kevés épületek könnyebb szerrel állíttathatnak elő, és a' vidék is legalkalmasb. Egyszersmind pedig terjesszék ki a' követurak figyelmüket más megyékre, és ha a' már épületekkel ellátott helyek mellözésével netalán szinte mások ajánltatnának, odanyilatkozzanak, hogy a' katonai laktanyák ott állíttassanak fel, hol a' megyéknek már épületeik vannak. Ezen pontra vonatkozólag indítványoztatott: miképen az adózó nép — eddig természetben tartozván a' katonai élelmezésnek kiszolgáltatni sőt az állomásokra szállítani is — nagy hátramaradást szenvedett az idővesztés, marharongálás, különösen pedig a' raktárbiztosok zabolázatlan visszaélései miatt. Mind ennek megszüntetése aként ajánltatott: hogy ezen természetvények kiszolgáltatása árcsökkenés után adatnék ki, és az adózók a' rájuk esendőséget pénzül fizetnék. Ez indítvány nem fogadtatott el, a' mennyiben az elősorolt nehézségek ellenében még erősebbek és súlyosabbak hordattak fel, nevezetesen: a' szállító vállalkozók nyerészkedése, a' kiadással járó körülmények kinövése, az adózók pénztelensége, mi miatt nemcsak fá-

*) Nem kaptuk.

A' Szerk.

rasztani, — de valóban elköttyavetyélni kellend marháikat, 's míg a' most rájok esőséget magok termésből keservesen ugyan, de a' pénznél még is könnyebben teljesítik 's egyszersmind adójokat is lefaragják. c) Az országgyűlési szállásbérek fizetési javaslatának. d) Szabad királyi N. Bánya város ismértes kérelme, valamint e) a' magyar gazdasági egyesület elnökének felszólítása is pártoltassék. Eddig az utasításokat készítő választmány jegyzőkönyve 's ekkint meghitelesítve. Miután 3.) olvastatott Torontál megye megkereső levele, mely is — minthogy már megyének a' részben utasítása van — csak tudomásul vétetett. 4) Gömörnek nemzeti őrsereg-felállítását ajánló levele választmányhoz utasított. 5) Pestmegyének országgyűlési gyorsírók fizetése iránti nézete valóban egykedvűleg vétetett, a' mennyiben némelyek azt állíták, hogy az országgyűlésnek gyorsírókra semmi szüksége, az csak az újságíróknak kell, azok pedig fizessék a' jövedelemből! Meggyék részről van felkűldve elég ifjú, irjanak azok! Aztán nem is jó volna a' naplóba egész cifra bezédeket iratni, mert úgy vastagra telnek és drága volna megszerzeni! Azonban még is szerencsére akadván olyanok is kik a' gyors írók szükségét 's bizonyos ellenőrségi jótékonyosságát megfajították, csak bevárjuk a' követek tudósítását 's majd akkor határozandunk. 6) Kővár vidékének panaszos levele, melyben hongyülésre meg nem hivatása miatti sérelmét közli, pártoltatott. 7) Sz. k. Pécs városa 62 éves kiváltságának következtében magát a' k. városok közé törvényleg cikkelyeztetni kérvén, Eszék is diákul ugyanezt akarván, addig e' megye felüggeszti e' tárgybani határozását, míg a' kir. városok rendezve nem lesznek. Egyébiránt Eszék város a' törvények meg nem tartása miatt pártoltatást nem érdemel. 8) Pestmegyének a' rabok védtetését tárgyzó levele valamint Nádor ő fensége is a' büntető eljárás tárgyában, választmányhoz utasított. 9) Urbéri javakat bíró nemeseink, az utóbbi törvény-kihirdetés óta adót fizetni elmulasztván, de nem is igen sürgettetvén a' meggyűlt fizetelenség ezuttal ügyészi, jövőre csak szolgabírói eljárás útján rendeltetett behajthatni.

Ennyit a' gyűlés tárgyai közül, most némely egyebekről. A' tavasz eleinte száraz volt, de még épen idejében esözött majus első heteiben. Mind őszi mind tavaszi vetések meglehetősek, ez utóbbiak ismét szomjazák az esőt, mert a' majd minden napi szelek kiszárzták a' földet mi hamar. Szőlőhegyeink alig közép termésűek. E' tavaszon gyakori tűzi szerencsét enségek valának, és sok helyen gyászos nyomokathagának hátra. Itt ott azért vig majalisok is tartáltak. Egyen különösen szembe tűnt, mennyire nem való némely gyerkőcz még becsületbeli esküdtnök is, azt gondolja ugyan is az ilyen, hogy ez csak szabad zsarolásra, és a' szegény előfogatos éjjel nappali hajhászására — és pedig bálba, vagy lakodalomba — mindegy — való. Látnunk egy illy esküttöcskét, miként bizonyos nyomorult égett helység fogatán (melyet aligha megújítandhat többé) mint hordatta ki 's be a' vendégeket, és még azon éjjel mint zaklattatá a' szegény párákat jogászokkal tömött szekérben valami vinczellér leány menyekzőjébe! Ugyan minek már az illy eskütt? Tesz é egész éltében annyi hasznat illyen a' közönségnek, mennyi kárt csak egy nap és éjjel a' szegény helység lovaiában? Jövőre több gondunk lesz reá. R. és többen.

Honti közgyűlés. I.—Ság majus 30kán mint a' k.k. előadások tárgyalására kűzött 's másod alispánunk elnökléte alatt tartott közgyűlésen, a' tiszta érzetű keblek hazájoknak tartozó 's önlelkületüket nyugtató kötelességük ismételében komoly figyelemmel tanácskoznak a' k. előadások ama nem kis rovatán, melyeknek, a' kormány 's nemzet közt fakadozó bizalom bájos és nem olly hamar hervadó teljes kinyílásaig életbe léptetésük által feltaláltatott ama sok honfitársunk által már elvesztettnek hitt, és nemzetünk létét a' labyrinth kétes és tévelygő utából bizonyosan európai létre és állásra vezető ariadne-fonal. Örvendő kebleinknek pedig lehetlen volt e' következő utasító végzéseket nem hozni; ugyan is a' kir. előterjesztvények 1ső pontja pártoltatott, a' 2dik először választmányilag tárgyalatott, melynek következő véleményadása „minthogy a' választási kicsepangásokat részint a' megye-kormányzók eljárása részint a' statusok pártoskodása okozza, ennél fogva a' conferentiába minden tisztviselő, táblabíró és diplomata részt vehessen, a' megye kormányzó candidálni tartozik mindent, kit e' conferentiának csak egy töredéke is kíván, a' többséget csak akkor jelenthetvén ki előleges szavazás nélkül, — ha az valóban kétségen felül van, és ha azt legalább 10 ellenpárti nem kívánja; katonaságot so-

ha sem használhatván a' pártoskodások fékezése végett hanem egy — legalább 10 évre terjedő választmány létesíttessék, melynek a' személy és vagyonbátorságra felügyelési kötelessége mellett joga legyen házi brachiumot is használva 1 hónaptól 1 évig terjedő börtönnel büntetni, a' bárminemű károsodásokat pedig mindig a' kártevő párt egyedeinek jelöltjei viseljék, kiknek azonban szabadságukban állandó a' kártevőket pertársaságba idézni“ végzés erejére emeltetvén utasítás adatott; a' 3. pontira a' k. városoknak, mihelyest emancipáltatnak és belsekervezők új elrendezést kap, aránylagos voks adatni rendeltetett; — 4ik pontot illetőleg: megyénk Rdei ez által a' kereskedést eléggé biztosítva nem látják, mert a' várnok elrendezése említették, minélfogva a' védvámok létesítése követeink által eszközöltetni rendeltetvén az utak a' status jövedelmén, vagy annak nem léte esetében subsidiumok útján csináltatandók; 5dik pontra: noha elősmérik e' megye Rdei, hogy a' hitel megállapítására több üdvös törvény hozatott immár létre, meg vannak mind a' mellett győződve, hogy annak kellő megerősítése, csak az ősiség megszüntetésével, és az által eszközöltendő birtokjogi biztosság megállapításával eszközölhető, azért az ősiségi kerkivánathoz az anyautasítás értelmében alkalmazása, 's a' birhatási jognak a' hon minden polgárra leendő kiterjesztése országgyűlésileg eszközöltessék, egyedül a' bírói árverés útján szerzendő javakra nézve határozatott, hogy azok ha nem előbb, legalább hypothekai bank felállítását után a' vevő örök 's ki nem váltható tulajdonivá váljanak. A' 6. 's 7. pont köz megelégtelést szűlték. AS. pontra határozatott, hogy csupán a' megyei követek napi illetőségük fejében esendő adóssági rovatot fizetendjük. Ezen pontok tárgyalásakor két indítvány tétetett, az 1sőnél fogva köz megelégtelés, 's minden legkisebb, ellenvetés nélkül, a' szólásszabadság, vallás, 's a' t. e. öleges sérelem azon fonalon határozatott felvetetni, melyen a' mult országgyűlésen hagyattak: de különösen ezen sérelmek előleg, vagy ha ez nem történhetnék, a' kir. előadásokkal együtt rendeltettek fölterjesztetni. szeretett 2od alispánunk pedig szokott lelkes és hódító szónoklatával, különösen két oknál fogva indítványozá az országos választmányok eltörlését: első ok a' kezdeményi jognak közösítés (mely csupán az alsó tábla tulajdona), a' 2dik azon tetemes költségek, miket a' választmányok okoznak, 's ezen és több más ok párosulva az ékes szónoklattal, azon utasító végzést idézék elő, melly szerint követeink szorgalmazandják, hogy az eddigi választmányok csupán a' Rk közül választandó 's minél kevesebb tagból állandó kerületi választmányokkal cseréltesseken föl. Horváth M.

Szerbia.

(Sándor hg, Lieven és Rifaat Belgrádban.) Sándor hg hosszas utjából jun. 10én érkezett meg Belgrádba 's ályguk durrogásai közt fogadtatott. Jun. 15én pedig a' régen várt orosz biztos Lieven b. Konstantinápolyból Zimonya b. érkezvén, miután az Ujvidékről oda érkezett szerbek tisztelkedésit megnyugtató nyájassággal fogadta, Vascsenko orosz consul kíséretében Belgrádba rándultát, hol Rifaat pasa jun. 12ke óta szinte jelen van. Bár ezen férfiak már összegyűltek, mégsem tudhatni a' választás sikeréről semmi bizonyost. Topsiderében mintegy 5000 ember gyűjtetett össze; melynek állítólagos feladata: a' megérkezett orosz biztost Lieven bárót erővel is meggyőzni arról, hogy Szerbia választott fejedelmével tökéletesen meg van elégedve, 's hogy Szerbia belügyeibe semmi külhatalom nem elegendhetik. Mit mivelend e' néptömeg, még nem tudhatni, de annyi bizonyos, hogy míg Vuicsics 's Petronievics a' tartományt el nem hagyják, addig békés fejedelmválasztást nem is remélhetni. A' pesti 's belgrádi szerb lapok azon remény-nyel kecsegtetik magokat, miszerint Sándor bizonyosan ujra meg fog választatni; a' választás orosz és török biztosak jelenlétében menend véghez: török részről Hafiz, oroszul Vascsenko lesz a' biztos, azonban Lieven is jelen leend. Hogy Mihály hg mind fiatalsága, mind más tulajdonai miatt a' kijelöltek közül hagyassék ki, abban a' szultán és czár megegyeztek, 's így Sándor hgnek csak az öreg Milosban van egyetlen, de hatalmas versenytársa. —

Amerika.

(Mexico és Yukatan.) Uj-Orleansi lapok szerint martius végén a' Merida mellett állott 2000 főnyi mexicói sereg élelemszerek híjában 's elpártolások következtében kényszerült magát a' szinte 2000 főnyi yukataniaknak megadni, olyképen azonban, hogy Telshacba húzódhassék vissza, onnan Tampicoba hajózándó Standard angol lap azonban azon levelek nyomán, mely-

lyeket a' mexicói kormány londoni ügyviselőji kaptak, hazugoknak állítja e' híreket, sőt valószínűnek mondja, hogy Merida a' mexicóiak hatalmába került. — A' mexicói's yukatan-texasi hajók is összekocczantak's szintén a' mexicóiak kárával: a' texasi tengernagy Moore szerencsésen visszaverte a' mexicói két megtámadó gőzöst, sőt közülök egyet el is fogott.

Spanyolország.

(Barcelonában nagy ingerültség uralkodik. Sabadellben junta alakult. Választási biztosság Espartero ellen.) Saragossában a' csönd ismét helyreállott, 's az ottani hatóság fölírást idézett Esparterohoz, melyben állhatos hűséget ígér, mindaddig, míg a' kormány az alkotmány korlátai közt fog működni. Aragonia többi részeiből is hasonló megnyugtató fölírásokat kapott Espartero. Barcelonában mindazáltal komoly jelenetek vannak készülőben. Az elégtelének mindenek előtt Zurbanot támadák meg, ki csak nagy nehezen menekülhetett szálására, máháját azonban csakugyan tengerbe szórta a' nép, mely a' katonaság sorai közt is e' kiáltozást harsogtató: Eljen az alkotmány, királyné és hadserge! Halál Esparterora! — Sabadellben, néhány órányira Barcelonától, junta alakult, 's a' tartományi biztosság pénztárával együtt hozzá csatlakozott. Az egész barcelonai sajtó mindeanap élénken tüzeli Espartero ellen a' népet. — Madridban biztosság alakult választások irányására, melynek célja mindent elkövetni, hogy az uj minisztérium többséget ne nyerhessen a' cortesben. Almeriában is több junta létesült melyek a' zendülést országsszerte előmozdítani törekcsenek. — Mendizabal, az uj pénzügyminister a' hitelezőket igen udvariasan a' főpénztárnokhoz, ez pedig nagyon nyájasan az üres pénzládákhoz utasította; végre azonban annyira meguná a' folytonos zaklattatást, hogy hivataláról lemondott. —

Anglia.

(O'Connell rövid életvázlata 's növekedő munkássága.) Most, midőn úgy látszik, hogy kenyértörésre kerül a' dolog Irlandban, nem lesz talán érdektelen egy pár vonással O'Connell életét közlenünk. E' nagy izgató 1744ben született Carhenben, Kerry grófságban, mely Munster tartományban fekszik. Atyja, O'Connell Morgan, mint a' dublini protestans collegium bérelője, földművelésből élt. Dánielt gyermekségében kath. pap nevelte, utóbb pedig a' löweni és st. omeri domiicanusok és jezuiták által képeztetett ki, minthogy atyja papi pályára szánta őt. Utóbb azonban jogtudományra szentelé magát. 1798ki aprílben (az irlandi forradalom évében), ügyvédé lett Dublinban. Két évvel utóbb az unio Angliával véghez ment. (Irlandban most is hiszik, hogy az irlandi parlamenti többségét vesztegetés által nyerte meg Pitt.) Az ügyvédi egyesület azonnal ellen mondott rendszabálynak, 's O'Connell, ki akkor még csak 24 éves volt, hatalmas beszédet bocsáta közre az angol elnyomók ellen. Hire folyvást növedett buzgalmaival. 1823-ban alakult befolyása alatt a' nagy társulat, mely az emancipatiót tűzé ki magának dicső célul, 's 7 évi folytonos küzdés után csakugyan sikerült is. mert 1829. apr. 13án az irlandi katolikusokat fölszabadítá a' parlament. Ugyanazon évi maj. 15kén először jelent meg parlamentben az izgató; elválasztatását azonban hosszas vitázat után megsemmíték. Visszatért tehát Irlandba, és Clare megyében ujonnan megválasztatván, parlamenti székét az alsóházban 1830ban elfoglala, 's mai napig folyvást meg is tartotta. — Droghedában nem rég ily nyilatkozott O'Connell a' katonaságról, melyet az angol kormány Irlandba szállított: „Ám jőjenek a' katonák, mi szívesen üdvözöljük őket, mert uj életet fognak a' kereskedésbe önteni. Azon 30 ezer ember, kik nálunk fognak szállásolni, mindennap 30 ezer shillinget költendnek el az ország külön részeiben. Ugyan mondhatnék e' nektek ennél kedvezőbb hirt? Háromszoros éljent tehát az egész világ legvitézebb hadsergének!“ Gyűlés előtt mindenütt nyájasan üdvözlék a' katonák O'Connellt, 's a' hajók ünnepi lobogókkal áraszták el árbozcaikat. Legközelebb Kilkennyben fog O'Connell gyűlést tartani, mely valamennyi eddigi közt legnépesebb leend. — Bizonyos Mayer Samuel Gloucesterből, ajánlást tett Peelnek O'Connell meggyilkolására. A' miniszterelnök azonban el fogatta őt, utóbb azonban 400 font sterlingnyi kezesség mellett szabadon bocsátatá. —

Schweiz.

(A' hontalanok.) Egy régi kérdés elevenül föl ismét mind a' kantonok, mind az egész ország gondoskodását igényli, 's ez a' hontalanok ügye. Több mint 800 ember tébolyog az országban, minden állandó lak-

hely nélkül levén; kiknek hold a' napjok, az erdő pedig éj- jeli szállásuk; az utas gyakran ta'ál erdőszeleken kis tűz mellett egész családok, 's ha erre a' rendőrség bukkan, egyik kantonból másikba hajtja a' cigány éltűeket. Már 1819ben rendelkezett az országgyűlés e' hontalanok polgárosításáról, de sikertelenül; ők azóta sokat szaporodtak 's bajok annyira nőtt, hogy a' legközelebbi országgyűlés (Tagsatzung) kénytelen lesz róluk gondoskodni. Luzern körleveleket bocsátott a' katonához, hogy küldötteiket e' tárgy iránt utasítással lássák el 's hatalmazzák meg. Luzern a' francia kormányánál szeretné kieszközölni, hogy a' hontalanok Algirba fogadtassanak; Neuenburg ellenben megvizsgáltatni kívánja: mellyik hontalan melly kantonba tartozik, 's ha valamelyekről nem tudatnék, azok a' kantonok közt osztassanak fel. —

Kalföldi elegyhir.

Belgrád. A' szerb 'Nemzeti Ujság' legújabb számaszerint, az összegyűlt nép határozottan oda nyilatkozott, hogy Sándor hget a' nemzet választá, 's így

fejdelmi székétől sem a' porta, sem a' czár nem foszt-hatja őt meg. Sándor hg ellenben oda nyilatkozott, hogy a' szerb nemzet jogait és függetlenségét utolsó csep vé-reig őtalmazni fogja, minden idegen befolyás ellen.

Montevideo. Rosas táborfő egyetlen hajót sem bocsátat többé a' kikötőbe, 's az idegen származásu-akosoknak távozást parancsolt a' városból, hogy az é-lelmiszereket ne fogyaszthassák. —

Hayti. A' zendülés még sem terjedt el az egész tartományban 's Herard dictator hadserget gyűjtött a' makacs kerületek meghódítására. —

Lissabon. Coburg hg 's fiatal neje Klementina hgnő maj. 30án Lissabonba érkeztek. A' setubali ha-tóság semmi kereskedési egyezkedésbe nem akar An-gliával bocsátkozni. —

Madrid. Catalonia nagy része, „Barcelonai tar-tomány czím alatt“ függetlenné nyilatkozta magát a' mostani madridi kormánytól. A' királynét illy főkiáltás-sal üdvözlék Madrid utcáin: „Éljen a' királyné e-gye düll!“ —

London. Hire jár, hogy az Irlandba küldetett hajóhad nem a' repeal, hanem Spanyolország ellen van szánya, ha a' francia befolyás tulnyomóságra találna emelkedni. —

Dublin. Jun. 8kán Kilkennyben 300 ember e-lőtt szónoklott O' Connell 's ez iszonyu néptömeg há-romszoros dörgő éljente harsogtatván a' királyné és angol hadsereg tiszteletére, csöndesen 's minden kicsapongás nélkül oszlott el. —

Paris. Vizáradás és vihar az ország több részei-ben nagy károkat okozott. — Lamartinet Macomban fé-nyes ünnepélyekkel tisztelte meg a' nép. —

Boroszló. Az itteni vásárra 20 pCttel hoztak kevesebb gyapjút a' tavalyi mennyiségnél. Az ár jobba-dán a' tavalyi maradt, mellyen majd az egész mennyiség elkelt. Különösen a' középfinom gyapjút keresték.

Posen. Az itteni gyspjuvásáron 21 ezer mázsa gyapju kelt el, még pedig 3—7 tallerral drágábban más fél nap a' attmintavaly. —

ÉRTESÍTŐ.

Gőzhajók járása.

Indul: Pestről Pozsonyba 's Bécsbe mindennap egy gőzös regg. 8 órakor 's minden szerdán és vasárnap reggel egy rakhajó. —
Bécsből Pozsonyba 's Pestre szinte mindennap egy gőzös délutáni 2 órakor, ezenkívül minden vasárnap és csütörtökön egy rakhajó. —
Pestről Zimony 's Orsova felé majus elejétől october végeig, hajnalokor he-tenként kétszer (vasárnap és csütörtökön) **Ujvidék** felé minden kedden, **Mohács** és **Eszék** felé minden pénteken egy utasi gőzös; végre Zim-ony és **Drenkova** felé minden vasárnap és csütörtökön, az aldnára mindenkor regg 4 órakor. E' fölött Pozsony és Bécs közt mindennap megfordul B é c s nevű gőzös.
Érkezik: **Pestről Bécsbe** 's viszont mindennap; **Orsova és Zimonyból Pestre** minden vasárnap és csütörtökön.

Az érsekújvári „JÓZSEF“ kiskedevő egyesület részéről majus 30kán tartott és sorsjátékkal párosult táncvizigalom alkalmával e melly az intézet alapját 1154 pgő fttal gyarapítá — következő sorsok nyertek:
20. 29. 44. 57. 66. 84. 115. 149. 150. 157. 177. 201. 206. 210. 218. 231. 235. 237. 243. 268. 298. 303. 304. 305. 306. 331. 339. 346. 388. 481. 500. 502. 507. 513. 528. 533. 605. 619. 630. 632. 639. 646. 650. 698. 707. 745. 764. 785. 810. 849. 869. 870. 876. 878. 886. 888. 920. 922. 976. 985. 991. 1004. 1005. 1023. 1026. 1046. 1054. 1058. 1074. 1096. 1106. 1109. 1119. 1121. 1121. 1128. 1133. 1137. 1139. 1148. 1150. 1152. 1156. 1161. 1169. 1200. 1202. 1249. 1250. 1272. 1279. 1297. 1302. 1322. 1341. 1345. 1368. 1408. 1412. 1416. 1424. 1462. 1479. 1485. 1574. 1584. 1631. 1637. 1638. 1648. 1655. 1656. 1666. 1683. 1690. 1696. 1707. 1719. 1730. 1743. 1745. 1754. 1761. 1762. 1797. 1800. 1801. 1803. 1807. 1830. 1845. 1856. 1863. 1875. 1895. 1909. 1934. 1941. 1962. 1995. 1997. 2002. 2051. 2061. 2064. 2097. 2099. 2101. 2122. 2129. 2182. 2190. 2193. 2206. 2211. 2213. 2220. 2234. 2239. 2254. 2281. 2298. 2320. 2352. 2394. 2403. 2422. 2442. 2456. 2460. 2512. 2542. 2548. 2550. 2581. 2597. 2688. 2729. 2734. 2785. 2789. 2818. 2837. 2856. 2878. 2913. 2918. 2923. 2979.
az egyesület megbízásából
Bárány Ferencz, e. titoknok.

Eggenberger J. és fiánál Pesten
és általa minden hiteles könyvárusnál kapható:

Mérnöki irányzatok.

Szerző vagy összeírta:
Beszédes József.
2 földabrosszal és egy táblával, csinos borítéku keménytáblába kötv. 50 kr. p. 1-2.

H i r a d á s.

Az egyházi birtokalaphoz tartozó tek. nagy-köveresi kir. urodomlásrészéről folyó évi július 10én szokott délelőtti órákban Nagy-Köveresen a' tisztartói i-rotéremben tartandó közöns. árverés utján, az alább nevezett urod. haszonvételek a' felsőbbség jóváhagyása fentartásával, három egymásutáni, 's folyó 1813d. évi nov. 1jén kezdetét veendő évre újonnan haszonbérbe fognak kiadatni, u m.

I. Vendégfogadók, korcsmák, és husvágási jog.

	Szántóföld.	Kaszáló.	Legelő.
Zsidovinban vendégfogadó és husvágás joga	—	—	—
Török-Szákoson vendégfogadó és husvágási jog, az ahoz tartozó	23	—	—
Vukován korcsma, husvágás joga	24 ^{9/1600}	—	—

II. Uradalmi majorsági földek.

Nagy-Köveresen A. alatti majorsági föld	46 ^{100/1000}	—	—
— Sotroka nevű	97 ^{100/1000}	—	—
Török-Szákoson Spieetye nevű	—	—	182 ^{470/1000}
— Siritko és pepengo	—	—	307 ^{816/1000}
— malomföld	4	—	—
Dragojesten majorsági föld	157 ^{1150/1000}	—	—
— Zbegu nevű földek	150 ^{1330/1000}	—	—
Szilason Solymo	529 ^{1000/1000}	—	—
Niczkyfalván alsó-überland és malomföld	—	184	—
Duboszon nagy-überland. A. alatt és erdei excisio	—	—	352 ^{1024/1000}
Duboszon kis-überland B. alatt	188	—	—
Jerszegen felső-überland	18	—	556 ^{557/1000}

III. Kivágási földek. (Ausschnitte.)

Nagy-Köveresen 555^{540/1000} hold, t. Szákoson 317^{37/1000}, Dragsinán 281^{89/1000}, Szilason 148^{1116/1000}, Vukován 243^{560/1000} és Vermesen szinte az excisiók.

IV. Szerződési házhelyek.

Dragsinán a' jegyzői házhely, Szirbován 1, Vukován 5 házhely, Szilason az er-dőmesteri és vadászati két házhely.

V. Halászat és piócafogás joga.
Dragsinai, szirbovai és zsidovini helységek határaitban való halászat és az urada-lom keblében található tavakban való piócafogás joga.

VI. A' vadászat joga pedig
köveresi, török-szákosi, dragsinai, szirbovai, hittyási, rakoviczai, dragojesti, fikatári, ohabai, kepetti, bakovári, szilasi, nitzkyfalvi, vukovai, duboszi, ver-mesi, izgari, jerszegei és zsidovini helységek határaitban.
Melly árveréshez a' bérleti kívánók, szokott bánatpénzzel ellátva, hivata-losak. Kelt Nagy-Köveresen maj. 1jén 1843. A' kir. nagy-köveresi urodomlás tisz-tartói hivatala által. M a j o r János tisztartó s. k. 3—3)

Borárverési hirdetés.
895. sz. a. A' nm. m. kir. httö tan. f. évi maj. 10kén 17153. sz. a. menesztelt kir. intézkedétekből fognak az alább nevezett alapítványi uradalmakban és pedig:
f. e. jul. 3kán Tolnamegyébe keble-zett szegzárdi uradalomban ugyan Szeg-zárd mvsban 3587 akó vörös ó, 702^{33/4} akó vörös új borok.
f. e. jul. 6dikán Baranyamegyében fekvő Szebény helységben 1897 akó fe-hér új, 1951 akó vörös új borok.
f. e. július 10d. Baranyamegyében fekvő Babarcz helységben 3269^{1/4} akó fe-hér ó, 985^{1/4} akó vörös új borok.
f. e. jul. 12. Baranya vgyben fekvő Szilágy helységben 1593 akó vörös ó, 1918^{1/4} akó fehér új, 666^{3/4} akó vörös új borok.
f. e. jul. 18kán Baranya megyében fekvő Mágócs mvsban 317^{1/2} akó fehérúj és 2374 akó vörös új borok hordó-szám-ra, de még is hordó nélkül árverés utján a' legtöbbet ígérőnek készpénz fizetésért el, és azonnal ki és átadatni, hahogy a' vevő a' kikiáltandó árt, v. annál többet is ígérné.

A' vevőknek a' borok elvitelére egy napi távolságra 1 napi robotos szekerek is fognak állittatni, hogyha minden egy napi 2 ígás szekérért 24 pgő krt fizetnek. A' kiknek tehát szándokuk volna a' fen-tebb kitett borokból valamit megvenni, azok illőn megkéretnek, hogy a' szükség-s bánatpénzzel, minden akótul egy váltó frintot számítván — ellátva, meg-határozott időre és helyre megjelenni ne terheltessenek Kelt Pécsváradon jun. 14én 1843. Pribék Bódog s. k. h. fö-tiszt. 1—2.

Haszonbérleti hirdetés.
Néhai m. zsadányi és török-szent-miklósi Almásy Ferencz es. kir. aranykulesos ur tömegéhez tartozó tek. Heves és Külső-Szolnok t. e. megyékben keblezett faj-záti, rédei, tarjáni, orosz, gyöngyösi, bencei, gyalui, ugy nekülömben t. Nógrád megyében fekvő szántói, valamint t. Zemplény m. gyében fekvő garonyi, bar-ancsi, kásói, és bodzás-ujlaki javak, az ezekhez tartozó több helységbeni kisebb javakkal a' tömeggondnok zsadányi és török-szent-miklósi tek. Almásy Pál ur teljeshatalmu biztosánál Hevesmegyében keblezett Gyöngyös mvsban t. Hanisz Imre urnál f. 1843d. évi jun. 28kán regg. 9 órakor kezdendő árverésen ez évi sept. 29d. napjátul haszonbérbe adtnak; — a' bérleti szándékozók biztosíték pénzzel ellátva az árverésre hivatalosak. 1—2.

Csőd-hirdetés.
Legfelsőbb udvari rendelvénnyel fogva a' pesti magyar királyi egyetembeli állat-

gyógy-intézeténél megürült k o v á c s t a n i t ó i állomás betöltésére f. évi július 15d. reggeli 8 órakor az orvosikar épü-letében csődület fog tartatni. Ez állomás-sal 300 ezüst forintnyi évi fizetes, szabad lakás, és 3 öl tűzifa összekötveték. A-zoktól, kik ez állomást elnyerni ohajtnák, megkivántatik: 1ször magyar és német nyelvbni tökéletes jártasság; 2or hiteles oklevelekkal bebizonyítandó; 3or a' cs. kir. bécsi állat-gyógy-intézetben a' ba-romorvos tudományi folyamatot jó siker-rel 's előmenetellel végvezén, valamely lovagezrednél mint gyógykovácsok szolgá-áltak legyen, 3szor Folyamodók a' ki-tűzött csödi határnap előtt legalább há-rom nappal minden okleveleikkel ellátva Pesten az orvos-sebészai tanulmányok i-gazgatójánál jelenjenek meg.

Mi is ezennel a' nm. m. királyi httö tan. f. e. mart. 7én 7,099ik sz. alatti ke-gyes intézvénye következtében közhirrétetik. Pesten. apr. 10én 1813 Szoblahói Pálma Elek a' pesti kir. egyetem jegy-zője. 2—3

A' méltóságos Almásy nemzetség ré-széről közhirrétetik: hogy a' Török-szent Miklósi uradalmában, nevezetesen: Török szent Miklós városban levő serház hozzá tartozó pálinkafőzéssel, és marha hizlaló nagyistállóval, bor, ser, pálinka-mérésessel; — úgy az n uradalomhoz tarto-zó Tenyői pusztában a' Pestről Debreczen-be vezető országútban levő tizenkét almai nevezetű vendégfogadó, a' folyó esztendei sz. Mihály napjátul fogva több esztendőre haszonbérbe kiadandók; Továbbá hogy ugyanezen Tenyői pusztában, melly Szol-noktúl egy és fél, Török szent Miklóstul egy órányi távolságra vagon, nagyobb számú háttas, és kocsis-lovak, mellyek kö-zött több számú kanczák is angol féle jó fa-jú esődöröktül meghágtva találtaknak, kész-pénz fizetésért elfognak adatol; és mind e-zekre nézve a' többi ígérési nyilvános ár-verés ugyan azon tenyői pusztában a' lovászmester házánál folyó 1813dik évi július 15. azaz tizenötödikén reggeli 9 órakor tartatni fog. Mellyre a' venni kívánók illendően meg-hivatnak. 2—3

Csőd erdőszhivatalokra
Ó es. 's ap. kir. Felsőlege legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy a' hánati és aradnémesi erdőkerületben az igazgató tisz-tekhez. Ménesen és Bogsanon évi 150 pgő fr. tal díjazott két erdő-zgyakornok, Dentán pedig egy 120 fttal díjazott erdőszujonc-z mellékeltessék. Azok tehát, kik a' főnebbi díjakat elnyerni ohajtnák, ebbeli elvégzett erdőszeti tanulmányaikról szóló bizonyít-ványokkal ellátott esedezéseiket 6 hét alatt a' temesi kamarai igazgatóságnál benyujt-hatják. 1—3